

PROCEDŪROS, SUSIJUSIOS SU KONKURENCIJOS POLITIKOS ĮGYVENDINIMU

EUROPOS KOMISIJA

Komisijos komunikatas, skelbiamas pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 27 straipsnio 4 dalį, byloje AT.39816 – Dujų galutinės grandies tiekimas Vidurio ir Rytų Europoje

(2017/C 81/09)

1. Įvadas

- (1) Pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo ⁽¹⁾ 9 straipsnį, jei Komisija ketina priimti sprendimą, kuriuo reikalaujama nutraukti pažeidimą, o atitinkamos šalys pasiūlo priimti išpareigojimus, kuriais siekiama išspręsti Komisijos išankstiniame vertinime nurodytas problemas, ji savo sprendimu gali nustatyti, kad šie išpareigojimai įmonėms yra privalomi. Toks sprendimas gali būti priimtas nustatytam laikotarpiui ir juo daroma išvada, kad tolesniems Komisijos veiksams nebėra pagrindo. Pagal to paties reglamento 27 straipsnio 4 dalį Komisija paskelbia glaustą bylos santrauką ir pagrindinį išpareigojimų turinį. Suinteresuotosios šalys gali teikti pastabas per Komisijos nustatytą laikotarpį.

2. Bylos santrauka

- (2) 2015 m. balandžio 22 d. Komisija priėmė prieštaravimo pareiškimą dėl įtariamo Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 102 straipsnio pažeidimo, kurį padarė „OAO Gazprom“ ir „OOO Gazprom Export“ (toliau – „Gazprom“) didmeninio galutinės grandies dujų tiekimo Bulgarijos, Čekijos, Estijos, Vengrijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos ir Slovakijos (toliau – Vidurio ir Rytų Europa, VRE) rinkose. Šis dokumentas – išankstinis vertinimas, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnio 1 dalyje.
- (3) Komisija, atlikusi išankstinį vertinimą, nustatė, kad „Gazprom“ užima dominuojančią padėtį visose aštuoniose VRE didmeninio galutinės grandies dujų tiekimo rinkose. Komisija laikosi preliminarios nuomonės, kad bendrovė „Gazprom“ galėjo piktnaudžiauti šia dominuojančia padėtimi ir taip pažeisti SESV 102 straipsnį.
- (4) Visų pirma, bendrovė „Gazprom“ galėjo įgyvendinti bendrą piktnaudžiavimo strategiją taikydama teritorinius apribojimus savo tiekimo susitarimams VRE šalyse. Šie apribojimai apima eksporto draudimus, paskirties išlygas ir lygiavertes priemones, kuriomis galėjo būti trukdoma tiekti dujas į kitas valstybes.
- (5) Dėl šių teritorinių apribojimų bendrovei „Gazprom“ galėjo susidaryti sąlygos vykdyti nesąžiningos kainodaros politiką penkiose valstybėse narėse (Bulgarijoje, Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje ir Lenkijoje), t. y. didmeniniams klientams nustatyti kainas, kurios gerokai viršija konkurencingas Vakarų Europos dujų kainas.
- (6) „Gazprom“ taip pat galėjo piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi didmeninio galutinės grandies dujų tiekimo rinkoje Bulgarijoje, dujų tiekimą susiedama su investicijomis į dujotiekio „South Stream“ projektą.
- (7) Komisijos išankstiniame vertinime prieinama prie išvados, kad bendrovės „Gazprom“ praktika gali kelti kliūčių laisvam dujų srautui vidaus rinkoje, sumažinti dujų rinkų likvidumą ir veiksmingumą ir padidinti gamtinių dujų kainas.

3. Pagrindinis pasiūlytų išpareigojimų turinys

- (8) „Gazprom“ nesutinka su Komisijos išankstiniu vertinimu. Vis dėlto bendrovė pasiūlė priimti išpareigojimų pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnį Komisijos iškeltoms konkurencijos problemoms spręsti. Toliau pateikiamos pagrindinės išpareigojimų sudedamosios dalys.

⁽¹⁾ OL L 1, 2003 1 4, p. 1. 2009 m. gruodžio 1 d. EB sutarties 81 ir 82 straipsniai atitinkamai tapo SESV 101 ir 102 straipsniais. Naujųjų straipsnių nuostatos iš esmės atitinka senųjų straipsnių nuostatas. Šiame pranešime daromos nuorodos į SESV 101 ir 102 straipsnius prireikus turėtų būti laikomos nuorodomis į EB sutarties 81 ir 82 straipsnius.

- (9) „Gazprom“ įsipareigos padaryti tam tikrus pakeitimus savo atitinkamose sutartyse, kad būtų pašalintos kliūtys laisvam dujų srautui konkurencingomis kainomis VRE:
- (a) „Gazprom“ VRE į dujų tiekimo sutartis neįtrauks ir netaikys sutartinių nuostatų, kuriomis tiesiogiai ar netiesiogiai galėtų būti draudžiamas, ribojamas arba daromas mažiau patrauklus klientų gebėjimas reeksportuoti ar perparduoti dujas. „Gazprom“ taip pat įsipareigos ateityje nenumatyti tokių priemonių VRE dujų tiekimo sutartyse;
 - (b) „Gazprom“ užtikrins, kad į Bulgarijos ir Graikijos sutartis būtų įtraukti visi pagrįstai reikalaujami pakeitimai, jei su tuo sutinka sandorio šalys, kurie yra būtini siekiant sudaryti jungties susitarimus tarp Bulgarijos ir kitų ES valstybių narių.
 - (c) „Gazprom“ pasiūlys atitinkamiems VRE klientams galimybę reikalauti, kad visas pagal sutartį pristatomas dujų kiekis arba jo dalis tam tikrose pristatymo vietose VRE būtų pristatomi į kitą pristatymo vietą, kurią „Gazprom“ naudoja tiekimui į Bulgariją ir Baltijos šalis. „Gazprom“ įsipareigos siūlyti tokią galimybę, jei klientas negali pats suorganizuoti dujų transportavimo iš atitinkamos sutartyje numatytos pristatymo vietos į Bulgariją ar Baltijos šalis.
 - (d) „Gazprom“ arba pasiūlys įtraukti kainos persvarstymo sąlygą į sutartis su savo atitinkamais klientais, kurių sutartyse tokios sąlygos nėra, arba pasiūlys iš dalies pakeisti esamą kainų persvarstymo sąlygą. „Gazprom“ įsipareigos sudaryti palankias sąlygas atitinkamiems savo klientams imtis kainų persvarstymo remiantis sutartine kaina, neatspindinčia, be kita ko, pasienio kainų Vokietijoje, Prancūzijoje ir Italijoje arba dujų kainų suskystintų dujų mazguose žemyninėje Europoje. Persvarstydamos sutartinę kainą, šalys taip pat galės remtis tais pačiais konkurenciniais lyginamaisiais standartais. „Gazprom“ taip pat įsipareigos dažniau ir sparčiau persvarstyti kainas. „Gazprom“ savo atitinkamiems klientams taip pat įsipareigos įtraukti tokias pačias kainos persvarstymo taisykles į būsimas sutartis.
 - (e) „Gazprom“ iš Bulgarijos partnerių nereikalaus atlyginti nuostolių dėl projekto „South Stream“ anuliavimo. „Gazprom“ patvirtino anuliavimą.
- (10) Tokie įsipareigojimai, užtikrinant laisvą dujų srautą konkurencingomis kainomis VRE, turėtų būti pakankami Komisijos susirūpinimui pašalinti. „Gazprom“ nebegalės padalyti ir izoliuoti VRE dujų rinkų pagal aiškius teritorinius apribojimus ar kitomis sutartinėmis priemonėmis, kurių poveikis lygiavertis teritoriniams apribojimams. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad padėtis VRE, kalbant apie dujų infrastruktūros sujungimą ir VRE klientų galimybes prekiauti dujomis tarp valstybių naudojant srautus priešinga kryptimi arba apsikeitimo sandorius, pagerėjo. Tačiau tokios galimybės vis dar nepakankamai geros Baltijos šalyse ir Bulgarijoje.
- (11) Įsipareigojimais bus kompensuotas dujų srautų nebuvimas tarp likusios VRE ir Bulgarijos ar Baltijos šalių. „Gazprom“ suteiks VRE klientams galimybę vykdyti apsikeitimo tipo operacijas, kad būtų užtikrintas didesnis dujų likvidumas Baltijos šalyse ir Bulgarijoje. „Gazprom“ galės imti mokesčių už šią paslaugą, kaip galėtų daryti tipiniais apsikeitimo sandorių atvejais rinkose, kurios verčiasi dujų transportavimu. Tokios apsikeitimo tipo operacijos bus ypač svarbios tuo atveju, jei dujų kainos Baltijos šalyse arba Bulgarijoje smarkiai skirtųsi nuo kainų likusioje VRE.
- (12) Tokie įsipareigojimai turėtų būti pakankami pašalinti Komisijos susirūpinimui dėl kainų penkioms valstybėms narėms, klientams sudarant sąlygas persvarstyti sutartyse numatytas kainas tuo atveju, jei sutartyje numatytos kainos, *inter alia*, nukrypsta nuo kainų bendrai priimtiniuose suskystintų dujų saugojimo mazguose žemyninėje Europoje. Įsipareigojimuose taip pat bus numatytos aiškios esminės rekomendacijos dėl konkurencingų Vakarų Europos lyginamųjų standartų, kuriais bus remiamasi persvarstant kainas. Taip bus užtikrinta, kad klientai penkiose VRE valstybėse narėse persvarstydami savo sutartinę kainą gaus aiškią sutartinę teisę remtis konkurencingomis ir likvidiomis mazgo kainomis. Aiški nuoroda į konkurencingus Vakarų Europos lyginamuosius standartus taip pat pabrėš jų svarbą arbitrams tuo atveju, jei po kainų persvarstymo derybų vyks arbitražas. Visa tai užtikrins, kad VRE dujų kainos ateityje labai nesiskirs nuo konkurencingų lyginamųjų standartų.
- (13) Bulgarijos atveju įsipareigojimais taip pat bus pašalinta ieškinių Bulgarijos partneriams dėl žalos atlyginimo grėsmė dėl projekto „South Stream“ anuliavimo, nepriklausomai nuo to, ar tokie ieškiniai būtų buvę pagrįsti ar ne. Taip bus užtikrinta, kad įtariamam piktnaudžiavimas, kai „Gazprom“ dujų tiekimą padarė priklausomu nuo investicijų į dujų infrastruktūrą Bulgarijoje, neteks savo poveikio.
- (14) Visi įsipareigojimai anglų kalba skelbiami Konkurencijos generalinio direktorato interneto svetainėje:

4. Kvietimas teikti pastabas

- (15) Atlikusi rinkos tyrimą, Komisija ketina priimti sprendimą pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 9 straipsnio 1 dalį, kuriuo nustatoma, kad pirmiau apibendrinti ir Konkurencijos generalinio direktorato svetainėje paskelbti išsipareigojimai yra privalomi.
- (16) Pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 27 straipsnio 4 dalį Komisija kviečia suinteresuotas trečiąsias šalis teikti pastabas dėl pasiūlytų išsipareigojimų. Pastabos Komisijai turi būti pateiktos ne vėliau kaip per septynias savaites nuo šio pranešimo paskelbimo dienos. Suinteresuotų trečiųjų šalių taip pat prašoma pateikti nekonfidencialų pastabų variantą, iš kurio verslo paslaptys ir kita konfidenciali informacija būtų pašalintos, o jų vietoje būtų pateikta glausta nekonfidenciali santrauka arba įrašyti žodžiai „verslo paslaptys“ arba „konfidencialu“.
- (17) Pageidautina, kad atsakymai ir pastabos būtų pagrįsti ir juose būtų išdėstyti reikšmingi faktai. Komisija taip pat prašo siūlyti galimus sprendimus, jei manoma, kad dėl kurios nors pasiūlytų išsipareigojimų dalies gali kilti problemų.
- (18) Pastabas galima siūsti Komisijai su nuoroda „AT.39816 – Upstream Gas Supplies in Central and Eastern Europe“ el. paštu (COMP-GREFFE-ANTITRUST@ec.europa.eu), faksu (+32 22950128) arba paštu adresu:

European Commission
Directorate-General for Competition
Antitrust Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
